CZU 595.7-155.7+634:632.9

UTILIZAREA NECTARIFERILOR ȘI ANALIZA COMPLEXULUI LOR FAUNISTIC LA PRUN (I).

IORDOSOPOL Elena, ORCID 0000-0003-3492-8045,
iordosopol@yahoo.com
BATCO Mihail, ORCID 0000-0002-3711-4429,
FRON Arcadie, ORCID 0000-0001-9709-483X.

Institutul de Genetică, Fiziologie și Protecție a Plantelor.

Rezumatul. The work renders the synecological analysis of the faunistic complex accumulated in the *Lobullaria maritima* L. used in the late plum plantation and compared to *Gypsofilla paniculata L.* Nectariferous culture *Lobullaria maritima* accumulated 27% of predators, 23% of parasites, 3 times more and 50% of phytophagious of 1,3 less.

Cuvintele-Cheie. Edifying, predators, constance, dominance, index, ecological significance.

INTRODUCERE

Utilizarea nectariferilor este un procedeu nou în metoda alternativă de protecție a plantelor. Este evidentă importanța studierii rolului complexului faunistic acumulat în perioada de vegetație a nectariferilor, utilizați în plantațiile de sâmburoase cu scopul reglării dăunătorilor. Indicii analizei sinecologice (analitici și sintetici) și cei sintetici (afinitatea cenotică) fac bilanțul cenozei și scot în evidență taxonii edificatori sau cu tendință de grupare.

MATERIAL ȘI METODE

Compararea complexului faunistic s-a realizat între două culturi de plante nectarifere: albiță *Lobullaria maritima* L. (Brassicaceae) și ipcărigea *Gypsofilla paniculata* L. (Caryophyllaceae). Ambele au fost cultivate în plantația experimentală de prun cu două soiuri tardive Angeleno și Stenley. Cultivarea s-a executat între rânduri. Materialul biologic s-a colectat prin filetări tur-retur în 4 repetări. Diagnozarea nectariferilor și a complexului de artropode s-a realizat pîna la ordin, superfamilie, familie (super și sub), gen și uneori specie [1, 2].

REZULTATE ȘI DISCUȚII

Inițial s-a determinat rata taxonilor acumulați în ambele culturi cultivate pe întreaga perioadă de sondaj, din data de 13 aprilie pînă în data de 22 noiembrie. Din cei 30 de taxoni analizați, s-au notat a câte 23 la fiecare cultură (Fig. 1).

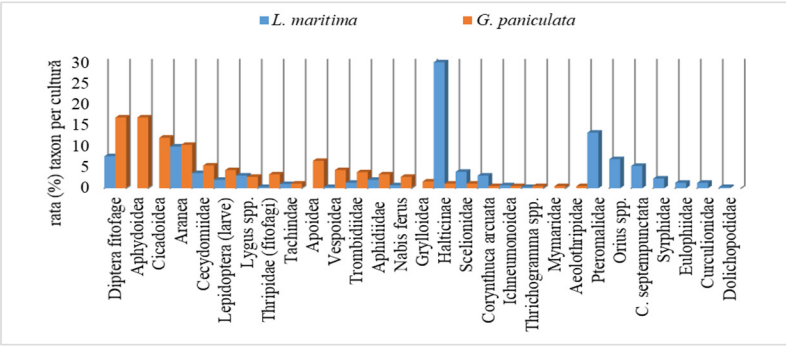

Fig. 1. Rata comparativă a taxonilor de artropode la *L. maritima* L. și *G. paniculata* L.

În rezultat s-a stabilit că, cele mai evidente rate, mai mari de 10% au avut-o sufamilia Halticinae (29,9%) și familia Pteromalidae (13,2%) la albiță, ordinul Diptera, superfamilia Aphydoidea (16,8%) și Cicadoidea (12%) la ipcărige și numai ordinul Aranea la ambele culturi (9,9 și respectiv 10,3%).

În scopul evidențierii speciilor edificatoare la albița s-a efectuat analiza sinecologică unde s-a determinat indicii analitici (abundența, constanța, dominanța și indicele de semnificație ecologică) ai analizei sinecologice (tabel 1). Numărul total de exemplare la albiță a fost de 1,7 ori mai mare decât la ipcărige.

În rezultat, după constanță s-au înregistrat 4 taxoni de euconstanți (aranei – prădători-polifagi, paraziții afidiini ai afidelor și fitofagii – diptere și larve ale fluturilor), care au fost prezente în 100% și 5 constanți prezente în 75% (ploșnițe zoofitofage, puricii cruciferelor din subfam. Halticinae, paraziții ovi, larvo și pupari din familia Eulophiidae, Scelionidae și Pteromalidae).

După dominanță s-au înregistrat 2 taxoni de eudominanți (peste 10%): speciile ploșnițele prădătoare din genul *Orius* și puricii

cruciferelor; 4 taxoni de dominanți (5,1-10%), înafară de aranei, parazitii pteromalizi și reprezentanții fitofagi din ordinul Diptera și familia Cecidomiidae.

Tab. 1. Analiza sinecologică a complexului de atropode la *Lobullaria maritima* L.

Denumiri	№ mostre	№ indivizi	A	C, %	Cl	D, %	Cl	W, %	Cl
Trombidiidae	2	4	+++++	50	C2	1,3	D2	0,7	W2
Aranei	4	23	++	100	C4	8	D4	8	W4
Nabidae	1	2	+	25	C1	0,7	D1	0,2	W2
Orius spp.	1	91	+++++	25	C1	30	D5	7,4	W4
Corynthuca arcuata	2	9	+	50	C2	3,0	D3	1,5	W3
Lygus spp.	3	9	+	75	C3	3,0	D3	2,2	W3
Cocinella 7 punctata	2	11	+	50	C2	3,6	D3	2	W3
Halticinae	3	40	+++	75	C3	13,1	D5	10	W4
Curculionidae	2	5	+	50	C2	2	D2	1	W2
Eulophiidae	3	4	+	75	C3	1,3	D2	1	W2
Scelionidae	3	12	+	75	C3	4	D3	3	W3
Braconidae	1	1	+	25	C1	0,3	D1	0,1	W1
Pteromalidae	3	30	++	75	C3	10	D4	7,4	W4
Thrichogramma sp.	1	1	+	25	C1	0,3	D1	0,1	W1
Aphidiinae (Bracon.)	4	6	+	100	C4	2,0	D2	2	W3
Vespoidae	1	1	+	25	C1	0,3	D1	0,1	W1
Diptera (fitofage)	4	21	++	100	C4	7	D4	7	W4
Syrphidae	2	7	+	50	C2	2,3	D3	1,2	W3
Dolichopodidae	1	1	+	25	C1	0,3	D1	0,1	W1
Tachinidae	1	3	+	25	C1	1,0	D1	0,3	W2
Ceccidomyiidae	2	16	+	50	C2	5,2	D4	3	W3
Lepidoptera (larve)	4	6	+	100	C4	2,0	D2	2	W3
Phlaeoptripidae	1	2	+	25	C1	1	D1	0,2	W2
In total	**4**	**305**							

Indicele semnificației ecologice a scos în evidență 5 taxoni caracteristici (de 7, a câte 7,4 și 8%) și 8 accesorii (de 1,2; 1,5; a câte 2; 2,2 și a câte 3%) cenozei de *Lobularia maritima* L.

După cum se observă din figura 2, după constanță albița a acumulat reprezentanți euconstanți, constanți și accesorii de 2 ori mai mult de cât ipcarigea, după dominanța taxonilor a fost depășită după categoriile de eudominanță, subdominanță și subrecedență, iar după indicele de semnificație ecologică a depășit-o prin taxonii caracteristici și accesorii.

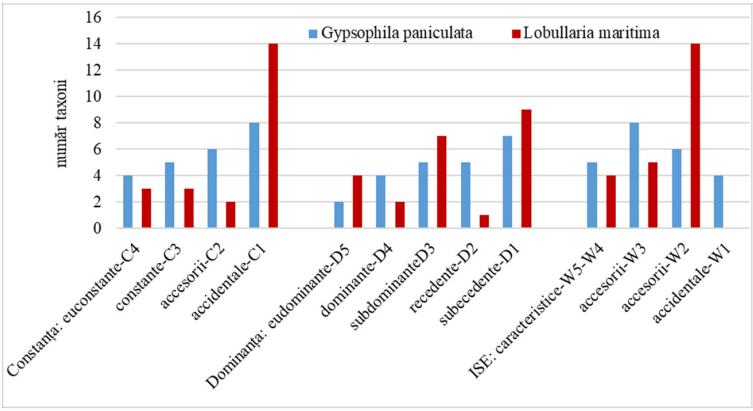

Fig. 2. Numărul comparativ de taxoni ai indicilor analitici la culturile nectarifere.

S-a stabilit complexul faunistic acumulat la *L. maritima* și s-a comparat cu *G. paniculata*. Din cei 23 de taxoni notați la albiță au lipsit reprezentanții superfam. Cicadoidea, Aphydoidea, Ichneumonoidea, Grylloidea, familia Mymaridae, fam. Thripidae (fitofagi) și Aeolothripidae notați la ipcărige.

CONCLUZIE

S-a stabilit că *L. maritima* a demonstrat o capacitate acumulativă de artropode mai înaltă în cenoza culturii de prun, care a constat din 23 de taxoni cei mai frecvent întâlniți au fost prădătorii araneii, paraziții afidiinae, dipterele fitofage și larvele de lepidoptere.

REFERINȚE

1. Bennett A. Using Insectary Plants to Attract and Sustain Beneficial Insects for Biological Pest Control. College of agricultural, consumer and environmental sciences. New Mexico State University, Guide H-169, 2018, 4 p.

2. Iordosopol E., Batco M. Ghid de diagnostic al insectelor parazite și prădătoare la cultura prunului. MEC, IGFPP. Chișinău, 2021, 60 p. ISBN 978-9975-3472-2-8.

Cercetările au fost efectuate în cadrul proiectului Programului de Stat 20.80009.5107.27 „Elaborarea metodelor alternative bazate pe mijloace și proceduri ecologice pentru controlul artropodelor dăunătoare în diferite culturi agricole”, finanțat de Agenția Națională pentru Cercetare Dezvoltare.